

Міністерство культури і туризму України
Державна бібліотека України для юнацтва

Серія “Для тих, хто хоче знати більше”

ІСТОРИЯ УКРАЇНИ НА ПЕРЕХРЕСТІ ЕПОХ

Рекомендаційний бібліографічний покажчик

Київ 2007

63.3(4Укр)я1

I - 90

Рекомендаційний бібліографічний покажчик “Історія України на перехресті епох” із серії “Для тих, хто хоче знати більше” інформує про книги, довідники, публікації з журналів, документальні нотатки та знахідки з історії України, які вийшли друком в Україні у 2000 – 2006 р.р. Література, що має шифр, знаходиться у фонді Державної бібліотеки України для юнацтва.

Матеріали видання частково анотовано, в межах розділів розміщено в алфавітному порядку.

Покажчик розраховано на учнів, студентів, викладачів історії, а також на широке коло читачів.

Рекомендаційний бібліографічний покажчик “Історія України на перехресті епох” підготовлено у відділі ІБР, інформацію подано станом на 1 липня 2006 р.

Укладач Ю. В. Круть

Редактори: С. О. Чачко, В. М. Кучерява

Консультант аспірант Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Григорія Сковороди О. О. Сьомка

Відповідальний за випуск Г. А. Саприкін

© Укладач Ю. В. Круть

© Державна бібліотека України для юнацтва, 2007

ПЕРЕДМОВА

Історія України – це віддзеркалення багатовікового життєвого досвіду українського народу від доісторичних часів до сьогодення, досвіду епохальних звершень, набутого в героїчній боротьбі за демократію, свободу і незалежність, є великим надбанням не лише нашої країни, а й усього людства.

Нашу національну історію неможливо уявити собі без Запорозької Січі; без високоосвічених державних мужів, таких як Богдан Хмельницький та Іван Мазепа; без духовного титанізму Тараса Шевченка, Михайла Драгоманова, Михайла Грушевського, Олександра Довженка; без культури народу України, спроможної просвітити, облагородити, гуманізувати наше суспільство.

Бути обізнаною з історії своєї Батьківщини повинна кожна освічена людина. Перші історичні знання здобуваються в школі, їх основним джерелом є шкільний підручник. Однак існує і такий доступний та захоплюючий шлях у минуле рідного краю, як ознайомлення з творами художньої та науково-публіцистичної літератури.

Рекомендаційний бібліографічний покажчик “Історія України на перехресті епох” з серії “Для тих, хто хоче знати більше” знайомить з науково-популярною, публіцистичною, художньою літературою, архівними документами з історії.

Покажчик складається з восьми розділів та двох додатків.

Перший розділ “Історія України від давнини до сучасності” містить матеріали, які відображають головні події української історії, становлення і розвиток українського народу, економіки, культури та державності від часів Київської Русі до кінця XX століття.

У матеріалах другого розділу “З історії українського козацтва” висвітлено історію виникнення та становлення козацтва, його роль в історії України. Проаналізовано побут, звичаї, громадський устрій, господарську діяльність, військове мистецтво, судочинство, міжнародні контакти українського козацтва.

У третьому розділі “Нова та новітня історія України” вміщено описи книг та статей, у яких розглядаються суспільно-

політичні, соціально-економічні та культурні чинники формування Української держави.

Четвертий розділ “Відомі українські історики” включає матеріали, присвячені висвітленню сторінок біографії та наукової діяльності українських істориків. Матеріали цього розділу можуть бути корисними під час написання доповідей, рефератів тощо.

Література п’ятого розділу “Видатні постаті в історії України” розповідає про життя видатних українських письменників, науковців, військових, громадських та політичних діячів. Представлені матеріали дають високу оцінку внеску кожного з них у державотворчий процес.

Із джерел шостого розділу – “Нариси з історії Києва”, висвітлює можна дізнатися про забудову міста від часів Київської Русі до сьогодення. У матеріалах розділу наведено відомості про пам’ятки архітектури Києва, описано історію окремих районів, вулиць та будинків.

Сьомий розділ інформує про довідники, енциклопедії, навчальні посібники з історії України, які стануть у пригоді учням і абітурієнтам під час підготовки до заліків, тестів, іспитів.

Восьмий розділ “Історія України в Інтернеті” розповідає про українські сайти і портали, що містять цікавий додатковий матеріал з вітчизняної історії.

Наприкінці видання – додатки: словник історичних термінів і понять та коротка історія української діаспори різних країн світу.

Маємо надію, що рекомендаційний бібліографічний покажчик “Історія України на перехресті епох” буде корисним усім читачам, зацікавленим у поглибленому вивченні історії української держави.

Розділ 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ВІД ДАВНИНИ ДО СУЧАСНОСТІ

Рідну країну потрібно не лише любити – її потрібно знати
М. Рильський

Бодрухін В. М. Нариси з історії Української державності (до кінця ХІХ століття) / В. М. Бодрухін, І. В. Довжук, В. Ф. Литвиненко.– Луганськ: Сх. нац. ун-т, 2000.– 135 с.

Книга висвітлює основні етапи історії української державності від часів Київської Русі до кінця ХІХ ст. Проаналізовано економічну історію країни та політичні ідеї українців у боротьбі за створення власної національної держави. Досліджено проблеми генези східнослов'янської державності.

63.3 (4 Укр)

В 48

Вінграновський М. С. Чотирнадцять столиць України: Короткі нариси з історії.– К.: Голов. спеціаліз. ред. літ. мовами нац. меншин України, 2002.– 176 с.

Науково-популярна книга відомого українського письменника, лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка М. Вінграновського у художній формі розповідає про історію українського народу.

82. 3 (4 Укр) я 2

В 65

Войтович В. М. Українська міфологія.– К.: Либідь, 2002.– 664 с.

Ця книга є спробою осмислення надзвичайно багатого та яскравого світу української дохристиянської міфології – народних уявлень, звичаїв та обрядів, вірувань і повір'їв тощо. Це своєрідний погляд на духовну культуру пращурів, їхній світогляд та ментальність.

Видання містить відомості про визначних етнографів минулого.

63.5 (4 Укр)

В 88

Вудвуд Л. Ф. З батьківської криниці. Українське народознавство / Л. Ф. Вудвуд, І. М. Вудвуд; За заг. ред. проф. А. П. Загнітка.– Д.: Центр підготов. абітурієнтів, 2000.– 256 с.

У книзі йдеться про духовну і культурну спадщину українського народу. Описано походження національних, родинних та календарних свят.

63.3 (4 Укр)

Г 91

Грушевский М. С. Иллюстрированная история Украины с приложениями и дополнениями / Сост.: И. И. Брояк, В. Ф. Верстюк.– Д.: БАО, 2006.– 768 с.

У виданні висвітлено становлення й розвиток економіки, культури і державності України. Докладно розглянуто українсько-російські та українсько-польські зв'язки, виникнення та існування козацтва і козацької республіки.

63.3 (4 Укр)

Д 50

Діяк І. В. Українська національна ідея: Шлях до Великої України.– К.: Б.в, 2005.– 334 с.

Книга містить детальний огляд розвитку української нації, а також відображає спектр існуючих думок щодо української національної ідеї.

63.3 (4 Укр) 41

З – 77

Знойко О. П. Міфи Київської землі та події стародавні.– К.: Молодь, 2004.– 335 с.

У науково-популярному виданні викладено передісторію слов'янського населення України.

63.3 (4 Укр) 46

З – 88

З-під булави – під корону: друга половина XVIII ст. / Упоряд. і авт. передм. О. К. Струкевич; Ред. В. А. Смолій.– К.: Україна, 2002.– 384 с.– (Історія України в прозових творах і док.).

Сторінки художніх творів описують історичні дослідження щодо знищення прав, вольностей та привілеїв українського народу у XVIII ст.

Книгу доповнено хронологічною таблицею та мапою.

63.3 (4 Укр) я 73

I – 90

Історія України: Нове бачення / В. Ф. Верстюк, О. В. Горань, О. І. Гуржій та ін.; За ред. В. А. Смолія.– К.: Альтернативи, 2000.– 464 с.

У книзі подано огляд вітчизняної історії в загальному контексті світової цивілізації. Узагальнено кращі здобутки історіографії, а також нові факти, знайдені в таємних радянських архівах.

63.3 (4 Укр)

К 19

Канигін Ю. М. Віхи священної історії: Русь-Україна.– К.: А.С.К., 2004.– 416 с.

Висвітлено загальну картину інтелектуального і духовного розвитку людської цивілізації.

Нетрадиційний підхід до розкриття теми, фактологічна насиченість та публіцистична мова роблять книгу цікавою.

Комарницький С. І. Хотинська епопея (з історії Хотинської війни 1621 року).– Чернівці: Золоті литаври, 2000.– 207 с.

Книга розповідає про боротьбу українського народу проти турецько-татарської агресії (кінець XVI – початок XVII ст.). Особливу увагу приділено подіям Хотинської війни 1621 р.

Коцур А. П. Українська державність: історія та сучасність.– Чернівці: Золоті литаври, 2000.– 350 с.

У виданні описано основні етапи історії української державності від найдавніших часів до сучасності. Проаналізовано державотворчу діяльність українського народу. Охарактеризовано державницьку ідею у боротьбі за створення власної держави.

63.3 (4Укр) я 7

К 75

Коцур В. П. Історія України: особи, дати, події / В. П. Коцур, А. П. Коцур.– Чернівці; Переяслав-Хмельниць.: Книги – XXI, 2005.– 144 с.

Книга відображає головні події української історії за хронологічним принципом, що допоможе молоді систематизувати свої знання з вітчизняної історії від найдавніших часів до сьогодення.

63.3 (4 Укр)

Л 64

Литвин В. М. Ілюстрована історія України / В. М. Литвин, В. А. Смолій, М. І. Шпаковатий.– К.: Альтернативи, 2001.– 352 с.

У виданні розглянуто основні етапи формування української державності, боротьбу українського народу за свої права, за свою культуру. Проаналізовано ті закономірності й труднощі українського державотворення, що склалися наприкінці ХХ ст.

63.3 (4 Укр)

М 17

Максимович М. О. Вибрані твори з історії Київської Русі, Києва і України / Укл., коротка біогр. та комент. П. Г. Маркова.– К.: Вища шк., 2004.– 503 с.

Книга містить вибрані твори відомого українського вченого М. О. Максимовича з вітчизняної історії та етнографії.

Наливайко С. І. Таємниці розкриває санскрит.– К.: Просвіта, 2000.– 280 с.

Санскрит – мова священнодійств і жерців, мова літератури, науки й культури. Санскритом написано “Рігведу”, “Махабхарату” і “Рамаяну”. На конкретних прикладах, із залученням

широкого фактографічного та культурологічного матеріалів доведено, що санскрит дозволяє ретельніше дослідити вітчизняну історію, культуру та мову.

63.3 (4 Укр) – 7

О – 36

Огієнко І. (митрополит Іларіон). Свята Почаївська лавра / Упоряд., авт. передмови М. С. Тимошик.– К.: Наша культура і наука, 2004.– 440 с.

Висвітлено драматичну сімсотлітню історію твердині православ'я на святій Почаївській горі.

83.34 Рос 1

О – 36

Огієнко Іван (митрополит Іларіон). Слово про Ігорів похід / Упоряд., авт. передмови М. С. Тимошик.– К.: Наша культура і наука, 2005.– 316 с.

У науково-популярному виданні представлено дослідження про вершинний твір української літератури XII ст. “Слово о полку Ігоревім”.

63.3 (Укр)

П 15

Пам'ять століть, відтворена у слові / Упоряд.: А. В. Денисенко, В. П. Прокопенко, В. Д. Туркевич та ін.– К.: Планета, 2004.– 448 с.

Книга містить аналітичні публікації, проблемні статті та літературні твори, у яких відображено реальну історію українського народу.

Полонська-Василенко Н. Д. Історія України: У 2-х т. Т. 1. До середини XVII століття.– 4-е вид., стер.– К.: Либідь, 2002.– 591 с.

Розглянуто політичну історію України від найдавніших часів до середини XVII ст. Вміщено, матеріали про народи та племена, що проживали на території країни у цей проміжок часу, а також іменний та географічний покажчики.

Полонська-Василенко Н. Д. Історія України: У 2-х т. Т. 2. Від середини XVII століття до 1923 року.– К.: Либідь, 2002.– 608 с.

Проаналізовано добу Української Гетьманської Держави 1640 - 1780 рр. Докладно висвітлено діяльність визначних політиків: Б.Хмельницького, І.Виговського, П.Тетері, І.Брюховецького, П.Дорошенка, Д.Многогрішного, І.Самойловича, Д.Апостола, П.Орлика, І.Мазепи. Охарактеризовано боротьбу російського уряду з “вольностями” Запоріжжя. Розглянуто економічне та політичне становище України за часів Гетьманщини і в подальший період.

63.3 (4 Укр) я 73

С 30

Семененко В. І. Історія України з прадавніх часів до сьогодення / В. І. Семененко, Л. О. Радченко.– Х.: Торсінг, 2003.– 480 с.

У книзі міститься виклад курсу історії України з сучасних позицій.

Сергійчук В. Етнічні межі і державний кордон України.– 2-ге вид., доп.– К.: Укр. вид. спілка, 2000.– 432 с.

На підставі архівного матеріалу висвітлюється процес багатоголової боротьби Росії, Польщі, Румунії за українські землі. Розкрито суть культурної політики загарбників.

63.3 (4 Укр)

С 47

Слабошпицький М. З голосу нашої Клію.– К.: Махаон-Україна, 2000. – 223 с.

Висвітлено історію України від часів зародження Київської Русі до знищення Запорозької Січі.

63.3 (4 Укр) 4

С 71

Спалах у темряві: середина XVII ст. / Упоряд. і авт. передм. О. І. Гуржій; Ред. кол.: В. А. Смолій, Р.П. Іванченко, О. В. Мишанич та ін.– К.: Україна, 2001.– 399 с.

Книга, до якої увійшли прозові твори, історичні дослідження і документи, висвітлює хід і характер визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького, дає уяву про найближче оточення гетьмана та його рідних. Розкриває суть і значущість розпочатих ним державотворчих процесів в Україні.

Видання доповнене хронологічним покажчиком, мапою та примітками.

63.3 (4 Укр – 4Рів)

Т 35

Терський С.В. Пересопниця: Краєзнавчий нарис.– Рівне: Азалія, 2003.– 160 с.

63.3 (4 Укр)

У 45

Україна – морська держава: Збірник статей / Упоряд. Д. П. Дмитрієв.– О.: Маяк, 2001.– 284 с.

У книзі вміщено статті вчених, моряків та журналістів, у яких висвітлюються історія і традиції українського флоту, описуються минуле, сучасне та майбутнє портів, портових міст України. Наведено перелік морських наукових і навчальних закладів.

Уривалкін О. М. Історія України від стародавніх часів до сьогодення / О. М. Уривалкін, О. М. Конончук.– Ніжин: Знання України, 2001.– 240 с.

Книга містить результати новітніх вітчизняних та зарубіжних досліджень. Описано традиції та особливості господарства, побуту, соціально-економічного ладу, політичного устрою та культури Київської Русі. Визначено роль козацтва у суспільно-політичному житті України. Розглянуто соціально-політичний та економічний розвиток країни напередодні Першої світової війни.

Федака С. Д. Політична історія України-Русі доби трансформації імперії Рюриковичів (XII століття).– Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2000.– 340 с.

У книзі запропоновано оригінальну структурування процесу трансформації держави Рюриковичів XII ст.: імперія - федерація - конфедерація – окремі незалежні держави. Представлено історико-політичні портрети усіх найвпливовіших князів України-Русі XII ст.

Чоботенко С. П. Історія виникнення племен, дружин та права в Україні.– Запоріжжя: Б.в, 2000.– 42 с.

У виданні розповідається про виникнення на території сучасної України перших суспільних утворень. Детально аналізується діяльність дружин у Київській Русі. Значна увага приділяється історії козацтва, зокрема, економічному становищу на Запорізькій Січі, козацькому праву тощо.

63.3 (4 Укр)

Я 22

Яворницький Д. І. До історії степової України.– Д.: Січ, 2004.– 443 с.

Книга містить унікальні документи з минулого України, опрацьовані видатним вченим Д. І. Яворницьким. Поданий матеріал допоможе читачу глибше зрозуміти політичні та економічні стосунки, що склалися між різними верствами населення України.

Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України.– К.: Критика, 2005.– 584 с.

У книзі висвітлено історію України від початку становлення Київської Русі до кінця XVIII ст. Описано боротьбу київських князів за владу в XII – XIII ст. Охарактеризовано розвиток Галицько-Волинського князівства, період козащини. Проаналізовано політико-адміністративний устрій Гетьманщини.

Розділ 2. З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

*Було колись – в Україні
Ревіли гармати;
Було колись – запорожці
Вміли панувати.*

*Панували, добували
І славу і волю;
Минулося – осталися
Могили на полі*

Тарас Шевченко

Абросимова С. В. Українське козацтво: Мала енциклопедія / С. В. Абросимова, П. Г. Александров, В.М. Андреев.– Запоріжжя: Прем'єр, 2002.– 568 с.

Розглянуто обставини виникнення та становлення козацтва, його роль в історії України. Проаналізовано громадський устрій, військове мистецтво, судочинство, господарську діяльність, побут, звичаї, духовність, міжнародні контакти українського козацтва.

Аброскін П. І. Київщина козацька: люди і долі: Нариси / П. І. Аброскін, В. В. Кривошея, О. В. Стасенко.– К.: СтилоС, 2004.– 182 с.

Висвітлено історію існування козацтва на Київщині, зокрема, Переяславського, Київського та Білоцерківського полків. Наведено біографічні дані П. Тетері, Ю. Гаєцького, І. Кривошеї, А. Іваненка, І. Манзлюка, С. Шамрая, а також київських полководців С. Кричевського, А. Ждановича, В. Степанкова.

63.3 (4 Укр) 46

А 72

Антонович В. Б. Коротка історія Козаччини / Передм. І. І. Глизя.– К.: Україна, 2004.– 304 с.

Бодров Ю. І. Історія Уманського козацького полку.– К.: Б.в, 2001.– 276 с.

Видання знайомить з історією Уманського козацького полку за період його існування (1648 – 1713 рр.). Розглянуто комплекс проблем, пов'язаних з процесом становлення Уманського полку

як адміністративно-територіальної одиниці Української козацької держави.

63.3 (4 Укр) 46

Г 61

Голобуцький В. О. Гомін, гомін по діброві: Іст. розповіді про запорозьких козаків.– Д.: Січ, 2003.– 207 с.

У книзі відомого українського історика В. Голобуцького розповідається про героїчну боротьбу українського народу за свою свободу.

Голобуцький В. О. Запорозька Січ в останні часи свого існування (1734 - 1775 рр.).– Д.: Січ, 2004.– 424 с.

Розглянуто участь козацтва у російсько-турецькій війні 1768 – 1774рр., в антифеодальній і національно-визвольній боротьбі народів царської Росії, а також епізоди ліквідації царизмом Запорізької Січі у 1775 р.

63.3 (4 Укр) 4

Г 70

Горобець В. Незнайома Клію. Таємниці, казуси і курйози української історії. Козацька доба / В. Горобець, Т. Чухліб.– К.: Наукова думка, 2004.– 310 с.

Дан О. Ю. Козацтво Брацлавщини у боротьбі за свободу і незалежність (1648 - 1676 рр.).– 2-е вид.– К.: Стилос, 2004.– 287 с.

Видання знайомить з історією східної частини Поділля – Брацлавщини. Наведено описи територіальних меж Брацлавського, Кальницького, Уманського полків. Значну увагу приділено портретам козацьких ватажків.

63.3 (4 Укр)

Д 36

Деркач А. Глухів – гетьманська столиця.– К.: Павлим, 2000.– 176 с.

Книга знайомить з гетьманською столицею козацької України – Глуховом.

63.3 (4 Укр) 46

Д 40

Джерела про зруйнування Запорізької Січі: Збірник / Упоряд. В. Сокіл.– Л.: Афіша, 2005.– 127 с.

Збірник вміщує тексти писемних та усних джерел про зруйнування Запорозької Січі, у яких проаналізовано урядову переписку, пов'язану з підготовкою та знищенням козацьких вольностей.

Заруба В. М. Українське козацьке військо в російсько-турецьких війнах останньої чверті XVII століття: Монографія. – Д.: Ліра ЛТД, 2003.– 464 с.

У монографії розкрито одну із актуальних проблем історії України – героїчну боротьбу українського народу проти експансії Османської імперії та Кримського ханства в 1670 – 1690 рр.. Описано участь українського козацького війська в походах на Азов, Кизикермен і Таванськ у 1695 – 1696 рр.

63.3 (4 Укр)

I – 90

Історія України в особах: Козаччина / В. М. Горобець, О. І. Гуржій, В. М. Матях та ін.– К.: Україна, 2000.– 302 с.

Книга містить інформацію про державних, громадських, церковних та культурних діячів України середини XVII – XVIII ст. Висвітлено героїчну боротьбу українського народу за своє соціальне й національне визволення, за незалежність.

63.3 (4 Укр) 4

К 31

Кащенко М. Ф. Оповідання про славне Військо Запорозьке низове.– Д.: Січ, 2001.– 493 с.

Оповідання, що містяться в збірнику яскраво змальовують епізоди боротьби козаків з ворогами в різні періоди історії України. Чимало сторінок присвячено історичним діячам – Б. Хмельницькому, П. Сагайдачному, М. Кривоносу.

Кобилюх В. Українські козацькі назви у санскриті.– К., Луцьк, Д.: Наука і освіта, 2003.– 243 с.

Про походження праукраїнських козацьких назв.

63.3 (4 Укр) 46 я 2

К 56

Коваленко С. Опис козацької України 1649-го року: Довідник / С. Коваленко, О. Пукач.– К.: Просвіта, 2004.– 152 с.

У довіднику нові факти про Україну доби Хмельниччини, що дозволяють зробити висновок, що вони були високоорганізованою державою. Охарактеризовано козацькі полки, створені у 1648 р. Вміщено покажчики місць, осіб та подій за даний період.

Козацтво на півдні України. Кінець XVIII - XIX століття / Ред. В. А. Смолій.– О.: Друк, 2000.– 282 с.

Висвітлено історію, бойові традиції та побут окремих козацьких формувань Південної України, створених після руйнації Запорозької та Задунайської Січі. Подано інформацію про адміністративний устрій, військову службу, соціально-економічні складові життя козаків і причини ліквідації цих формувань.

63.3 (4 Укр) 46

Л 17

Лазуренко В. М. На перехресті епох. Богдан Хмельницький та його доба / В. М. Лазуренко, Ю. М. Лазуренко.– Черкаси: Ваш дім, 2005.– 86 с.

Досліджується церемоніал прийому іноземних гостей в Чигирині – столиці козацької України за часів Богдана Хмельницького.

Маслійчук В. Л. Козацька старшина слобідських полків другої половини XVII – першої третини XVIII ст.– Х.: Райдер, 2003.– 252 с.

Досліджено особливості українського козацького управління на Слобожанщині.

Мицик Ю. А. Умань козацька і гайдамацька.– К.: Академія, 2002.–186 с.

У книзі описано історію Уманщини XVII – XVIII ст. – періоду піднесення національно-визвольної боротьби українського народу. Висвітлено діяльність уманського полку в складні часи Руїни.

Прицак Л. Основні міжнародні договори Богдана Хмельницького 1648 - 1657 рр.– Х.: Акта, 2003.– 493 с.

Розкрито суть основних міжнародних договорів Б. Хмельницького. Значну увагу приділено зв'язкам держави з Кримським ханством, Османською імперією, Польщею, Московською державою, Швецією.

63.3 (4 Укр) 46

С 42

Скальковський А. О. Історія Нової Січі, або останнього Коша Запорізького.– Д.: Січ, 2003.– 678 с.

У книзі описано виникнення козацтва, формування Запорозького низового війська, його склад, управління, судочинство, церковний устрій, торгівлю, звичаї. Вміщено документи про воєнні походи запорожців.

Сушинський Б. І. Козацька Україна: Хмельниччина.– О.: ВМВ, 2004.– 558 с.

На підставі узагальнення документальних та письмових джерел висвітлено один з найславетніших і найтрагічніших періодів української історії – Хмельниччину (1648 - 1654 рр.). Охарактеризовано особистість Б.Хмельницького як найбільш яскраву постать в українській історії.

63.3 (4 Укр) 4

С 91

Сушинський Б. І. Козацькі вожді України: Історія України в образах її вождів та полководців XV - XIX ст: Іст. есе: У 2-х т. Т.1.– 2-е вид., доповн.– О.: ВМВ, 2004.– 592 с.– (Козацька Україна).

Наведено історико-літературні дані про відомих і маловідомих військових діячів України, зокрема, Д. Вишневецького, Я. Оришевського, М. Ружинського, С. Скалозуба, П. Сагайдачно-

го, І. Ковалевського. Проаналізовано військову та політичну ситуації, у яких їм доводилося діяти.

63.3 (4 Укр) 4

С 91

Сушинський Б. І. Козацькі вожді України: Історія України в образах її вождів та полководців XV - XIX ст.: Іст. есе: У 2-х т. Т. 2.– 2-е вид., доповн.– О.: ВМВ, 2004.– 584 с.– (Козацька Україна).

Сушинський Б. І. Українське Чорноморське Подунай-Гуляйпільське козацтво: Історія. Статут. Ритуали. Документи: Кн. чорноморс. козака.– О.: Пластун, 2002.– 141 с.

Розглянуто історію і статут чорноморського козацтва. Проаналізовано Укази Президента України, що стосуються українського козацтва, а також основні рішення Великої Ради та Верховного отамана Українського Чорноморського Подунай-Гуляйпільського козацтва.

63. 3 (4 Укр – 4 Хме) 46

Ч – 92

Чуприна В. Хмельниччина (1648 – 1657): Визвольна війна укр. народу під проводом Б. Хмельницького / В. Чуприна, З. Чуприна.– Л.: Світ, 2003.– 176 с.

Автори книги розповідають про події Визвольної війни українського народу 1648 – 1657 рр., висвітлюють історичні заслуги Б. Хмельницького та вірної йому козацької старшини, а також їхню військову, дипломатичну та державотворчу діяльність.

Шпитальов Г. Запорозьке військо в російсько-турецькій війні 1735 – 1739 років.– Запоріжжя: Тандем-У, 2002.– 71 с.

У виданні наведено результати дослідження історії запорозького козацтва в перші роки існування Нової Січі. Висвітлено організацію військової служби та окремі аспекти військового мистецтва запорожців, а також місце і роль Запорозької Січі у воєнно-політичних подіях 1735 - 1739 рр.

Щербак В. О. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст.– К.: Академія, 2000.– 295 с.

У виданні розкрито проблеми формування українського козацтва як соціального стану. Проаналізовано правові, економічні та духовні основи становлення козацької верстви. Конкретизовано етнічний склад та чисельність козацтва напередодні Національно-визвольної війни.

63.3 (4 Укр) 46

Я 22

Яворницький Д. І. Із української старовини: Наук.-худож. кн.: Для серед. та ст. шк. віку / Пер. с рос. Ю. О. Іванченка; Мал. М. С. Самокиша та С. І. Васильківського.– К.: Веселка, 2001.– 176 с.

Книга розповідає про сторінки історії нашої Батьківщини, освячені героїчними подвигами козацтва. Матеріали видання органічно доповнюють малюнки друзів-однодумців автора – живописця-баталіста Миколи Самокиша і майстера пейзажу та історичної картини Сергія Васильківського.

Яковлева Т. Руїна Гетьманщини: Від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659 - 1667 рр.).– К.: Основи, 2003.– 643 с.

У книзі висвітлено соціальні процеси та внутрішню політичну боротьбу в Гетьманщині. Подано аналіз взаємин України та Росії, зовнішніх стосунків гетьманів з Річчю Посполитою, Кримом та іншими іноземними державами. В історичному аспекті розкрито зміст поняття “Хмельниччина”.

ГЕТЬМАНИ УКРАЇНИ

Гайков А. О. Полуботок Павло Леонтійович / Державні політичні та громадські діячі України: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Астахова та ін.; За заг. ред. М. І. Панова. – К.: Ін Юре, 2002.– С. 129 – 131.

Наведено сторінки біографії Павла Полуботка – наказного гетьмана України та видатного політичного діяча.

Гончарук Т. Г. Григорій Потьомкін - гетьман українського козацтва: Науково-популярний нарис.– О.: Астропринт, 2002.– 142 с.

Охарактеризовано постать князя Г. О. Потьомкіна (1739 - 1791 рр.), а також розглянуто його діяльність під час нетривалого гетьманства.

63.3 (4 Укр) 46 – 8

Г 95

Гуржій О. І. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний / О. І. Гуржій, В. В. Корнієнко.– К.: Україна, 2004.– 192 с.

У науково-популярному виданні висвітлено військову службу та політичну діяльність славетного гетьмана реєстрового козацтва Петра Конашевича-Сагайдачного та його роль у боротьбі з Османською імперією.

63.3 (4 Укр) 46

К 84

Крупницький Б. Д. Гетьман Данило Апостол і його доба / Передм. В. М. Горобця.– К.: Україна, 2004.– 288 с.

Книгу присвячено гетьману Данилу Апостолу (1654-1734) – непересічній постаті у вітчизняній історії.

63.3 (4 Укр) 46

К 84

Крупницький Б. Д. Гетьман Мазепа та його доба / Передмова В. М. Горобця.– К.: Україна, 2001.– 240 с.

У книзі описано життя та діяльність Івана Мазепи на тлі бурхливих політичних подій кінця XVII – початку XVIII ст.

Мицик Ю. Гетьман Іван Виговський.– К.: Вид. дім “КМ Акад.”, 2004.– 84 с.

Описано життєвий шлях, військово-політичну та дипломатичну діяльність гетьмана І.Виговського.

Павленко С. О. Іван Мазепа.– К.: Альтернативи, 2003.– 416 с.– (Особистість і доба).

Описано життєвий шлях І. Мазепи (1639 – 1709 рр.) – відомого політичного, військового діяча-державника, гетьмана України.

Розглянуто особливості його служби у П. Дорошенка та І. Самойловича, а також участь у Коломацькому, Батуринському та таємному (1703 – 1707 рр.) перевороті.

Смолій В. А. Богдан Хмельницький / В. А. Смолій, В. С. Степанков.– К.: Альтернативи, 2003.– 400 с.– (Особистість і доба).

Охарактеризовано постать гетьмана Б. Хмельницького – одного з найвидатніших державних діячів, політиків, полководців і дипломатів української та європейської історії XVII ст. Проаналізовано вплив діяльності Богдана Великого на розвиток національної самосвідомості українців.

Сушинський Б. І. Гетьман Мазепа: повернення до Батурина: Роман-есе.– К.: Вік, 2001.– 396 с.

Описано життєвий шлях гетьмана І. Мазепи.

63.3 (4 Укр) 46

Ч – 96

Чухліб Т. В. Гетьмани Правобережної України в історії Центрально-Східної Європи (1663 – 1713).– К.: Києво-Могилян. акад., 2004.– 288 с.

У книзі подано яскраві, багатопланові портрети володарів гетьманської булави, які діяли на Правобережній Україні у 60-х роках XVII – на початку XVIII ст. Розкрито діяльність українських гетьманів у контексті загальноєвропейської історії .

Шекір М. С. Петро Дорошенко після зречення гетьманства до сьогодні: (До 300-річчя з дня смерті Петра Дорошенка).– Т.: Лілея, 2001.– 160 с.

Описано основні етапи життя П. Дорошенка – колишнього чигиринського гетьмана.

Маслійчук В. Козацька старшина слобідських полків XVII - XVIII ст.: “родинний клан” та досягнення соціального статусу // Київ.старовина.– 2003.– № 1.– С. 42-58.

Стаття розглядає один із найважливіших показників політичної легітимізації становища козацької еліти - право спадковості.

Розкриває питання впливу на оформлення становості козацьких старшин царського уряду та дворянства Росії.

Сокульський А. До питання про виникнення та локалізацію першої Запорозької Січі // Київ. старовина.– 2002.– № 6.– С. 40-55.

У статті йдеться про причини формування та версії місцезнаходження єдиної військово-політичної організації – Запорозької Січі, чинники виникнення козацтва, його еволюцію.

Стороженко І. Відродження Запорозької (Чортомлицької) Січі Богданом Хмельницьким у 1652 р. // Київ. старовина.–2005.– № 3.– С.14-36.

Стороженко І. Лицарська гіпотеза утворення Запорозької Січі // Київ. старовина.– 2003.– № 5.– С. 29-46.

Стороженко І. Організаційні структури козацтва, що передували утворенню першої Запорозької Січі (друга половина XVI ст.) // Київ. старовина.– 2004.– № 2.– С. 23-34.

Стороженко І. Перша Запорозька (Базавлуцька) Січ кінця XVI – першої половини XVII ст. // Київ. старовина.– 2005.– № 2.– С. 34-59.

Чухліб Т. Самійло Іванович (Самусь) – полковник та наказний гетьман Правобережної України // Історія України.– 2005.– № 10.– С. 1 – 5.– (Шк. світ).

У статті представлено біографію гетьмана Самуся, який у 1702 р. став на чолі одного з найбільших повстань українців проти засилля польської влади на Правобережній Україні.

Якубова Т. Участь козаків в Очаківській операції. 1769 рік // Київ. старовина.– 2004.– № 3.– С. 9-17.

У статті описано військові дії козацтва навколо фортеці Очаків у 1769 р. під час російсько-турецької війни 1768 - 1774 рр.

Розділ 3. НОВА ТА НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

66.3 (4 Укр) 6

У – 45

Барановська Н. Україна: утвердження незалежної держави (1991 – 2001) / Н. П. Барановська, В. Ф. Верстюк, С. В. Віднянський; Ред. В. М. Литвин.– К.: Альтернативи, 2001.– 703 с.

У виданні висвітлено проблеми формування незалежної української держави. Розглянуто суспільно-політичні, соціально-економічні та культурні процеси трансформаційного періоду. Охарактеризовано діяльність культурно-просвітницької інтелігенції у середині ХІХ ст., а саме: В. Білозерського, М. Костомарова, М. Гулака, П. Куліша, Т. Шевченка, М. Драгоманова та ін. Значну увагу приділено військовому співробітництву нашої держави з країнами СНД, АСЕАН, Близького Сходу, Перської затоки та НАТО.

63.3 (4 Укр) 62

Г 93

Губка І. Унівська битва.– Л.: Афіша, 2004.– 135 с.

Відображено перебіг подій однієї з багатьох переможних битв Української Повстанської Армії з більшовиками, що відбувалися восени 1944 року на Перемишлянщині.

Доценко О. Зимовий похід (6.ХІІ.1919 – 6.V.1920).– К.: Видво ім. О.Теліги, 2001.– 374 с.

У хронологічно-літописному порядку описано події Першого Зимового походу Армії УНР від 6.ХІІ.1919 р. до 6.V.1920 р.

Іваненко В. В. Біль і звитяга: ХХ століття в українському вимірі: Монографія.– Д.: АРТ-ПРЕС, 2003.– 331 с.

Висвітлено проблеми соціально-політичної історії України радянської доби. Значну увагу приділено національній революції і громадянській війні, проаналізовано політику сталінського керівництва щодо України, селянські рухи, голодомори, репресії, період війни 1941 - 1945 рр., хрущовську “відлигу”.

63.3 (4 Укр) 64 – 8

К 89

Кузнецов В. Україна. Третій шанс. Кінодокументи та бесіди з дійовими особами новітньої історії / В. Кузнецов, Д. Табачнік.– К.: Альтерпрес, 2002.– 580 с.

Литвин В. М. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки ХХ ст.) / Ред. В. А. Смолій.– К.: Наук. думка, 2001.– 560 с.

63.3 (4 Укр) 61

М 13

Мазепа І. П. Україна в огні й бурі революцій 1917–1921: І. Центральна Рада – Гетьманщина – Директорія. ІІ. Кам'янецька доба.– Д.: Січ, 2001.– 415 с.

63.3 (4 Укр) 61

М 13

Мазепа І. П. Україна в огні й бурі революцій 1917 – 1921: ІІ. Зимовий похід. ІІІ. Польсько-Угорський союз. Кінець збройних змагань УНР.– Д.: Січ, 2002.– 334 с.

Вміщено спогади видатного українського державного та громадського діяча І. П. Мазепи про революційні події в Україні в 1917–1921 роках.

63.3 (4 Укр) 62 –4

Н 67

Ніньовський В. І. Відлуння ленінського пекла.– Івано-Франківськ: Сіверсія, 2002.– 140 с.

63.3 (4 Укр)

П 30

Петрів В. Військово-історичні праці. Листи.– К.: Укр. вид. спілка, 2004.– 628 с.

У збірнику висвітлено минуле українського народу та історію військового мистецтва України.

63.3 (4 Укр) 6 я 73

У – 45

Україна в ХХ столітті (1900 – 2000): Збірник документів і матеріалів / Упоряд.: А. Г. Слюсаренко, В. І. Гусєв, В. Ю. Король та ін.– К.: Вища шк., 2000.– 351 с.

До збірника увійшли документи і матеріали щодо суспільно-політичного розвитку України у 1900 – 2000 роках. Частину документів надруковано вперше.

Україна в ХХ столітті: уроки, проблеми, перспективи: Збірник статей / Ред. Р. П. Іванченко-Іванова.– К.: Укр. Центр духовн. культури, 2001.– 807 с.

Шаповал Ю. І. Україна ХХ століття: Особи та події в контексті важкої історії.– К.: Генеза, 2001.– 557 с.

Гонта Д. На панцирнику “Хортиця” // Військово-історичний альманах.– 2005.– Вип. 1(10).– С.71 – 91.

Пропонована публікація – спомини сотника Д.Гонти, старшини бронепотяга “Хортиця”, який у другій половині 1919 р. входив до складу 4-го панцирного відділу Армії УНР.

Загорнюк Л. Бій під Крутами – наш біль і звитяга // Військо України.– 2006.– № 2.– С.30 – 32.

Загорнюк Л. Єднання в ім’я майбутнього України // Військо України.– 2006.– № 1.– С. 26 – 27.

У статті йдеться про об’єднання двох суверенних держав – Української Народної Республіки (УНР) і Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР) в одну самостійну соборну державу, що відбулося 22 січня 1919 р. Наголошено, що Четвертий універсал і Акт соборності є визначними віхами державотворення.

Маланюк Е. Легендарний подвиг героїв Крут // Нар. творчість та етнографія.– 2003.–№ 1-2.– С. 50-58.

Подано інформацію щодо трагічної військової операції на залізничній станції Крути у 1918 р., що стала початком визвольної боротьби українців за свої національні права.

ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

*Від голоду вмираєш не один місяць...
Смерть від голоду – немилосердна смерть
А. Ріплей*

63.3 (4 Укр) 616 – 4

Г 45

Гжимайло Ю. Д. Тривожать душу спогади / Ред. М. Заверуха.– Хмельницький: Хмельниц. міськ. друк., 2002.– 40 с.

Книга висвітлює найтрагічніші сторінки історії українського народу, змальовує реальну картину голодомору 1933 року на основі архівних даних та свідчень очевидців.

63.3 (4 Укр) 616 – 4 я 73

Г 61

Голодомори в Україні у ХХ столітті: Навчальна програма / Авт.-уклад. О. І Неживий.– К.: Міжрегіон. акад. упр. персоналом, 2005.– 58 с.

Висвітлено причини й перебіг спланованих та організованих геноцидних голодоморів в Україні. Розглянуто загальнотеоретичне, історико-культурне та політичне значення геноциду проти українського народу у 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947 рр.

63.3 (4 Укр) 616 – 4я 43

Г 61

Голодомор 1932 - 1933 років як величезна трагедія українського народу: Матеріали Всеукр. наук. конф., Київ, 15 листоп. 2002 р.– К.: Міжрегіон. акад. упр. персоналом, 2003.– 280 с.

Подано інформацію про соціально-економічні та політичні причини голоду 1932 - 1933 рр. в Україні.

Голодомори в підрадянській Україні: Пр. членів Асоц. дослідників голодоморів в Україні / Ред. О. Веселова; Асоц. дослідників голодоморів в Україні; Ін-т історії України НАН України.– К.: Вид-во М.П.Коць, 2003.– 724 с.

Висвітлено події найбільшої та найстрашнішої катастрофи українського народу – голоду-геноциду 1932 - 1933 рр. Визначено причини лихоліття, представлено документи та свідчення очевидців. Розглянуто наслідки всенародної трагедії.

Кому був вигідний голодомор?: Стаття.– К.: Міжрегіон. акад. упр. персоналом, 2003.– 56 с.

Вивчено передумови виникнення голодоморів в Україні. На підставі значної кількості фактичного матеріалу досліджено обставини, причини, а також визначено винуватців зазначених трагічних подій та їх наслідки.

Куліш А. Ф. Геноцид. Голодомор 1932 - 1933. Причини, жертви, злочинці.– Х.: Асоц. дослідників голодоморів в Україні, 2001.– 88 с.

Проаналізовано причини та викрито злочинців, причетних до найбільшого за всю історію цивілізації масового винищення населення у мирний час. Встановлено, що голод 1932 – 1933 рр. на етнічних українських землях був штучно створений з метою винищення українців як етносу.

Марочко В. І. Голод 1932-1933 років в Україні: причини та наслідки / В. І. Марочко, С. І. Білокінь, О. М. Веселова.– К.: Наук. думка, 2003.– 888 с.

На підставі узагальнення зарубіжної та вітчизняної літератури, документальних видань, архівних джерел розглянуто історію голодомору 1932 - 1933 рр. в Україні.

63.3 (4 Укр) 616

М 86

Моцний А. Страшна правда голодомору (спогади про голодомор 1932 – 1933 років): Художньо-автобіографічна повість.– Львів: Дивосвіт, 2000.– 175 с.

Описано жахливі роки голодомору-геноциду 1932 – 1933 р.р. в Україні – трагедії всього українського народу, трагедії, запланованої і здійсненої сталінським більшовицьким режимом.

63.3 (4 Укр) 61-4

С 32

Серафіма (ігуменя). Піст від диявола.— К.: Мистецтво, 2003.— 112 с.

Книга розповідає про голодомори в Україні 1921 – 1923, 1932 – 1933 і 1946 – 1947 років, містить документальні матеріали, спогади, фотографії. Видання акцентує увагу на антихристиянській, гріховній сутності штучного “Великого посту” і трактує цей феномен як засіб знищення віри та духовності українського народу.

63.3 (4 Укр) 616-4

С 32

Сергійчук В. І. Як нас морили голодом.— 2-ге вид., доп.— К.: Укр. Вид. Спілка, 2003. – 252 с.

Наведено документи про спробу комуністичного режиму приховати від усіх світом правду про голодомори 1921–1923, 1932–1933 і 1946 –1947 рр. в Україні.

“Совершенно секретно...” “Таємно...”: Матеріали Першої Всеукр. студ. наук. конф. до 70-річчя голодомору - геноциду в Україні. 1932–1933 / Ред. Р. П. Іванченко-Іванова; Київ. міжнар. ун-т.; Каф. суспіл. наук.— К., 2003.— 480 с.

Розглянуто причини та наслідки трагедії українського народу та всієї людської цивілізації – голодомору - геноциду 1932 - 1933 рр. Висвітлено суть нової економічної політики більшовиків у період 1920 - 1930 рр.

63.3 (4 Укр) 616 – 4

С 50

Смертю смерть подолали: Голодомор в Україні 1932 – 1933 / Авт. кол.: П. П. Панченко, М. М. Вівчарик, А. І. Голуб та ін.— К.: Україна, 2003.— 352 с.

Проаналізовано причини, характер, механізм організації та масштаби голоду на Поділлі, Слобожанщині, Півдні України.

63.3 (4 Укр) 616 – 4

С 77

Старів С. Страта голодом / За ред. Р. Доценка.– К.: Просвіта, 2002.– 272 с.

Видання містить інформацію про перебіг драматичних подій 1932-33 років – докладне свідчення про Великий Голодомор, що розкриває справжню суть більшовицького тоталітаризму.

Три голодомори в Україні в ХХ ст.: погляд із сьогодення: Матеріали міжнар. наук. конф. / Ред. П. Орленко.– К.: Укр. Видавнич. Спілка, 2003.– 312 с.

Висвітлено історико-політичні та правові аспекти досліджень трьох голодоморів в Україні. Зазначено, що голодомори – це найбільша трагедія українського народу в ХХ ст., цілеспрямований злочин, який за умов таємності здійснювався російсько-більшовицькою владою, аби знищити українців як націю.

63.3 (4 Укр) 616-4

У – 45

Український голокост 1932 – 1933: Свідчення тих, хто вижив: У 3-х т. Т. 2 / За ред. О. Ю. Мицика.– К.: Києво-Могилян. акад., 2004.– 443 с.

Книга містить свідчення тих, хто пережив одну з найтрагічніших подій в історії людства – голодомор-геноцид 1932 – 1933 рр. Спогади, зібрані впродовж багатьох років і доповнені документальними матеріалами про голод 1946 – 1947 рр., дають змогу побачити дію механізму знищення українського селянства.

63.3 (4 Укр) 616-4

У – 51

Улянич В. І. Терор голодом і повстанська боротьба проти геноциду українців у 1921–1933 роках.– К.: Міжрегіон. акад. упр. персоналом, 2004.– 84 с.

Висвітлено злочинну стратегію та механізм запланованого голодомору в Україні, а також повстанську боротьбу проти геноциду українців у 1921–1933 рр. Доведено, що остаточною метою голодомору як стратегії у війні проти українського народу було знищення українського селянства.

Веселова О. М. Увічнення пам'яті жертв голоду-геноциду 1932 – 1933 рр. в Україні // Укр. іст. журн.– 2004.– № 2.– С. 50-67.

Про діяльність членів Асоціації дослідників голодоморів в Україні з увіковічення пам'яті жертв голоду 1932 – 1933 рр.

УКРАЇНА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

*...Зійшлись і радість, і тривога,
І біль, що не схолов до дна...
Соборне слово Перемога –
Вона для нас на всіх одна.
М. Сингаївський*

Король В. Ю. Трагедія військовополонених на окупованій території України в 1941– 1944 роках.– К.: Акад., 2002.– 128 с.

Про трагедію радянських військовополонених на окупованих землях України в 1941 – 1944 рр., жертвами якої були мільйони людей.

63.3 (4 Укр)

М 70

Мицик В. Ф. Воїнська могила: Тужіння: Пісні років війни.– К.: Міжрегіон. акад. упр. персоналом, 2005.– 108 с.

Офіцинський В. А. Дистрикт Галичина (1941 - 1944): Історико-політичний нарис.– Ужгород: Гражда, 2001.–144 с.

Розкрито деякі аспекти участі українців у Другій світовій війні. Наприкінці видання наводиться список наукових праць автора.

Україна партизанська 1941 – 1945. Партизанські формування та органи керівництва ними / Упоряд. В. С. Лозицький; Ред. В. А. Смолій.– К.: Парлам. вид-во, 2001.– 319 с.

Висвітлено історію створення партизанських формувань, що вели бойову та диверсійну діяльність в Україні, Польщі, Угорщині, Чехословаччині під час Другої світової війни (1941 – 1945 рр).

Айкель М. Німецька політика набору робочої сили та примусові депортації робітників із окупованих областей України 1941 – 1944 рр. // Укр. іст. журн.– 2005.– № 6.– С. 139–160.

У статті описано заходи з примусової праці в окупованих областях України. Зазначено, що серед усіх окупованих нацистами територій саме Україна стала основним резервуаром для набору примусових робітників.

Ветров І. Матеріально-побутові умови населення України за німецької окупації (1941 – 1944 рр.) // Пам'ять століть.– 2005.– № 3-4.– С. 194–207.

Про фашистську політику на окупованій території України, яка зводилася до цинічного, незамаскованого пограбування і геноциду українського народу. Визначено, що голод і хвороби, штрафи і контрибуція, тяжкі податки і знущання лягло непомірним тягарем на плечі населення України і несли за собою масове зубожіння і вимирання.

Голиш Г. М. Наслідки німецько-радянської війни для неповнолітніх громадян України // Укр. іст. журн.– 2005.– № 3.– С. 37 – 49.

Проаналізовано соціально-демографічні, медико-санітарні й психологічні наслідки німецько-радянської війни 1941 – 1945 рр. для неповнолітніх громадян України.

Головко М. Зародження патріотичних рухів в Україні // Історія України.– 2005.– № 17.– С. 1–8.– (Шк. світ).

Гринюк В. Ми йшли до тебе, Перемого! // Історія України.– 2005.– № 41.– С. 14 – 16.– (Шк. світ).

Наведено спогади очевидців, які перебували на території України під час німецької окупації, про події Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.

Жилюк В. Оунівське підпілля на Житомирщині в роки фашистської окупації // Пам'ять століть.– 2005.– № 3 – 4.– С. 208 – 223.

У публікації досліджено діяльність мережі ОУН(б) на Житомирщині. На основі широкого кола архівних документів розкрито форми і методи роботи ОУН(б) в роки німецької окупації.

Карамаш С. Визволення Києва і унікальні документи Державного архіву м. Києва про концтабір у м. Цайтхан // Пам'ять століть.– 2005.– № 3 – 4.– С. 181 – 193.

У статті описано битву за визволення Києва від фашистських загарбників наприкінці вересня 1943 року. Наведено документальні факти про жахи, тортури і знущання, які пережили військовополонені у ворожому полоні.

Кентій А. В., Лозицький В. С. Партизанський рух 1941 – 1944 рр. в Україні // Укр. іст. журн.– 2005.– № 3.– С.3 – 16.

Проаналізовано бойову, диверсійну і розвідувальну діяльність партизанського руху 1941 – 1944 рр. та його вплив на вигнання нацистів з української землі.

Король В. Ю. Визвольні бої Червоної армії на території України (1943–1944 рр.) // Укр. іст. журн.– 2005.– № 1.– С. 16 – 34.

У статті йдеться про визволення України від гітлерівських загарбників. Проаналізовано помилки і прорахунки воєначальників, поразки 1941 й 1942 років. Визначено справжню ціну перемоги над фашизмом, особливо під час визволення України. Наведено приклади подвигів українських воїнів у Другій світовій війні.

Лисенко О. Є. Підсумки Другої світової війни та Україна // Укр. іст. журн.– 2005.– № 6.– С. 128 – 138.

Тронько П. Т. Внесок народу України в перемогу над гітлерівськими загарбниками // Укр. іст. журн.– 2005.– № 3.– С. 95 – 100.

Розділ 4. ВІДОМІ УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИКИ

Астахова К. В. Костомаров Микола Іванович / Державні політичні та громадські діячі України: Політичні портрети: Навч. посіб. для студ.вищ. навч. закл. / В. І. Астахова та ін. ; За заг. ред. М. І. Панова. – К.: Ін Юре, 2002.– С. 185 – 189.

Наведено інформацію про біографію та наукову діяльність українського історика, публіциста, письменника М. І. Костомарова (1817 – 1885), а також про його участь у суспільно-політичному житті України.

Бонь О. І. Академік Олекса Петрович Новицький: наукова та громадська діяльність: Монографія.– К.: Ін-т історії України НАНУ 2004.– 220 с.– (Повернуті імена).

Висвітлено життєвий шлях, наукову та громадську діяльність О. П. Новицького - відомого українського вченого, академіка ВУАН, який був одним з засновників українського музейництва, брав участь у формуванні системи охорони пам'яток історії та культури.

Вирський Д. С. Станіслав Оріховський-Роксолан як історик та політичний мислитель.– Кременчук: Вид-во Кременчуц. держ. політехн. ун-ту, 2001.– 217 с.

З використанням маловідомих джерел відтворено біографію вітчизняного мислителя-гуманіста Ст. Оріховського-Роксолана (1513 – 1566 рр.). Проаналізовано основні праці вченого, в яких висвітлено проблеми історії та політики.

Заруба В. М. Історик держави і права України академік М. Є. Слабченко (1882 - 1952): Монографія.– Д.: Ліра ЛТД, 2004.– 456 с.

Заруба В. М. Михайло Слабченко в епістолярній та мемуарній спадщині (1882 – 1952).– Д.: Ліра ЛТД, 2004.– 350 с.

Представлено автобіографію, листи, щоденник визначного вченого, історика права М.Є.Слабченка, а також спогади про нього.

Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві / Ред. Я. Ісаєвич.– Л.: Нац. акад. наук України. Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича, 2001.– 959 с.

Описано життєвий шлях, наукову та громадську діяльність визначного українського історика, академіка І. Крип'якевича (1886 - 1967 рр.). Подано бібліографію друкованих праць вченого, його маловідомі та неопубліковані твори.

63.3 (4 Укр) 5

К 78

Крайній К. К. Історики Києво-Печерської лаври ХІХ – початку ХХ століть.– К.: Пульсари, 2000.– 240 с.

У книзі досліджено маловідомі матеріали про життя і творчість п'ятьох вчених – П. Г. Лебединцева, П. О. Лашкарьова, М. І. Петрова, С. Т. Голубєва, Ф. І. Титова, які самовіданно служили справі вивчення і розвитку церковної історії та археології в Україні.

Матяш І. Б. Зірка першої величини. Життєпис К. М. Грушевської.– К.: Нац. акад. наук України. Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, 2002.– 231 с.

Висвітлено життєвий шлях і наукові здобутки українського етнолога, соціолога, історика культури Катерини Михайлівни Грушевської (1900 – 1943 рр.) – дослідниці вітчизняної науки в галузі обрядознавства, міфології, фольклористики, етнології. Наведено основні дати життя і діяльності.

63.3 (4 Укр – 40 де) 5-8

С 38

Синявська О. О. Історик Олексій Іванович Маркевич: життя та діяльність: Монографія.– О.: Астропринт, 2003.– 116 с.

Франко О. О. Федір Вовк – вчений і громадський діяч.– К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2000.– 378 с.

Гончарук П. Засівач доброго, розумного, світлого: (До 180-річчя від дня народж. кирило-мефодіївця, вчен.-енциклопедиста М. І. Гулака) // Київ. старовина.– 2003.– № 2.– С. 114-132.

Висвітлено сторінки життя та діяльності М.І.Гулака – одного із засновників Кирило-Мефодіївського товариства, дослідника історичних, правових та культурних проблем стародавніх слов'ян і народів Кавказу. Розглянуто аспекти його педагогічної, наукової та просвітницької діяльності.

Гуркевич В. Призабутий археолог і етнолог // Іст. календар.– К.: Планета, 2005.– Вип. 11.– С. 307-310.

У статті змальовано життя та науковий шлях відомого українського археолога і етнографа ХІХ ст. Володимира Миколайовича Ястребова.

Задорожний В. Слово про вченого-історика // Історія України.– 2005.– № 13.– С. 1 – 3.– (Шк. світ).

Публікацію присвячено Володимиру Васильовичу Грабовецькому – відомому українському ученому, доктору історичних наук, професору, заслуженому діячу науки і техніки України. Наведено перелік його творчих досягнень.

Колесник М. М. О. Максимович як організатор науково-історичного товариства в Києві // Київ. старовина.– 2004.– № 2.– С. 150 – 160.

Мага І. Реабілітації не дочекався // Іст. календар.– К.: Планета, 2005.– Вип. 11.– С. 48 – 56.

Публікацію присвячено Віктору Олександровичу Романовському – видатному діячу архівної справи України, автору навчальних посібників із історії, джерелознавцю, історіографу та педагогу.

Малаков Д. Історик Києва Микола Сементовський // Київ. старовина.– 2002.– № 5.– С. 149 – 155.

Охарактеризовано творчий доробок М. М. Сементовського – відомого українського історика, письменника, етнографа та краєзнавця другої половини ХІХ ст.

Непомнящий А. Арсеній Маркевич і розвиток архівної справи в Криму // Іст. календар.– К.: Планета, 2005.– Вип. 11.– С. 247–257.

Русанівський І. Співець запорозького козацтва // Іст. календар.– К.: Планета, 2005.– Вип. 11.– С.442 – 444.

У статті представлено короткий життєпис українського історика, археолога, етнографа, фольклориста, академіка АН УРСР – Дмитра Івановича Яворницького.

Солдатенко В. Будівничий української академічної науки // Іст. календар.– К.: Планета, 2005.– Вип. 11.– С. 383 – 386.

Матеріали статті висвітлюють життя та науковий шлях визначного українського вченого-історика Миколи Прокоповича Василенка, який залишив велику наукову спадщину, зокрема фундаментальні дослідження з української історії, історіографії, суспільного устрою та права.

Шевченко Л. Джерелознавець за покликом душі // Іст. календар.– К.: Планета, 2005.– Вип. 11.– С. 353 – 357.

Статтю присвячено відомому українському ученому-історик В'ячеславу Іллічу Стрельському, перу якого належить близько 300 наукових праць – монографій, наукових посібників, підручників для вузів, журнальних та газетних публікацій.

Розділ 5. ВИДАТНІ ПОСТАТІ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

63.3 (4 Укр) г я 2

В 42

Видатні постаті в історії України IX - XIX ст.: Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / В. І. Гусев, В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев та ін.– К.: Вища шк., 2002.– 359 с.

Описано історичні портрети громадських, політичних і культурних діячів держави - від виникнення Київської Русі до кінця XIX ст.

63.3 (4 Укр) 46

Г 82

Грибовський В. В. Кошовий отаман Петро Калнишевський: Монографія.– Д. : Пороги, 2004.– 128 с.

Охарактеризовано постать П. Калнишевського – останнього кошового отамана Запорозької Січі. Викладено події російсько-турецької війни 1768 – 1774 рр. і ліквідації Запорозької Січі.

Котляр М. Ф. Данило Галицький: Біографічний нарис.– К.: Альтернативи, 2002.–328 с.– (Особистість і доба).

Висвітлено життєвий шлях князя Данили Галицького (1201 – 1264 рр.) – видатного державного діяча, полководця

і дипломата Давньої Русі. Розглянуто його діяльність з об'єднання східнослов'янських земель, відновлення цілісної давньоруської держави за часів Володимира Мономаха.

Круглашов А. М. Драма інтелектуала: політичні ідеї Михайла Драгоманова / Ред. Ю. І. Макар.– 2-е вид.– Чернівці: Прут, 2001.– 488 с.

Представлено біографію М. Драгоманова (1841 – 1895 рр.), видатного українського вченого та громадсько-політичного діяча. Описано участь вченого у формуванні політичної теорії, інтелектуальних здобутків, політичної культури Східної Європи.

Кульчицький С. В. Володимир Винниченко / С. В. Кульчицький, В. Ф. Солдатенко.– К.: Альтернативи, 2005.– 376 с.– (Особистість і доба).

Наведено сторінки біографії одного зі засновників УНР, видатного українського революціонера та письменника В.Винниченка. Охарактеризовано його постать. Визначено вплив революціонера на перебіг революційних подій 1917-го р.

63.3 (4 Укр) 6-8

Л 17

Лазаренко А. Світло у вікнах. Життя видатних людей.– К.: Літопис ХХ, 2003.– 432 с.

Книга розповідає про життя та діяльність відомих українських вчених, творчість яких, є прикладом віданності та любові до рідної Вітчизни.

Литвин С. Суд історії: Симон Петлюра і петлюріана / Ред. Ю. Шаповал.– К.: Вид-во ім. О.Теліги, 2001.– 639 с.

Описано життєвий шлях С.Петлюри - Голови Директорії та Головного Отамана Військ Української Народної Республіки на тлі національно-визвольної боротьби українського народу.

63.3 (4 Укр)

Л 85

Лупейко В. Ю. У світі українських інтелектуалів.– Д.: Наука і освіта, 2004.– 268 с.

До книги відомого письменника Віктора Лупейко увійшли нариси-роздуми про видатних діячів українського Відродження минулих віків.

Наведено біографічні дані П. Могили, В. Антоновича, М. Костомарова, І. Огієнка, М. Грушевського, В. Вернадського, Д. Яворницького, Д. Багалія, М. Яворського, Н. Полонської-Василенко, М. Туган-Барановського, А. Кримського.

Петков С. В. Життєпис великого київського князя Святослава I Славного (942 – 972 рр.).– Сімф.: Таврія, 2004.– 75 с.

Описано життєвий шлях та діяльність великого київського князя Святослава I Славного (942 – 972 рр.) – видатного державного діяча періоду раннього середньовіччя.

Рєєнт О. П. Павло Скоропадський.– К.: Альтернативи, 2003.– 304 с.– (Особистість і доба).

Описано життєвий шлях П. Скоропадського – генерал-лейтенанта царської армії, гетьмана Української держави (29.04.1918 - 14.12.1918 рр.), який відіграв вирішальну роль у новітній історії України. Розглянуто законодавство гетьманату, його судову систему, формування місцевих органів влади. Описано квітневий державний переворот, що поклав край владі гетьмана.

Ричка В. М. Княгиня Ольга.– К.: Альтернативи, 2004.– 336 с.– (Особистість і доба).

Описано життя та діяльність київської княгині Ольги. Проаналізовано особливості суспільно-політичного та культурного життя раннього періоду історії Київської Русі. Визначено роль першої і єдиної жінки, яка прийняла великокнязівський скіпетр і тривалий час успішно врядувала у Київській державі.

Саух П. Ю. Князь Василь-Костянтин Острозький.– Рівне: Волин. обереги, 2002. – 244 с.

Висвітлено життєвий шлях і діяльність князя Василя-Костянтина Острозького – одного з найславетніших представників могутнього роду князів Острозьких, великого українського магната та мецената культури.

63.3 (4 Укр) 6

С 24

Сватко Я. Місія Бандери.– 2-ге вид., допов. і виправ.– Л.: Гал. вид. спілка, 2003.– 64 с.

Описано життя і діяльність Степана Бандери – лідера та ідейного натхненника революційного крила ОУН, ім'я якого стало символом боротьби за незалежність України в середині ХХ століття.

Сідак В. Полковник Петро Болбочан: трагедія українського державника / В. Сідак, Т. Сташко, Т. Вронська.– К.: Темпора, 2004.– 414 с.

Висвітлено життєвий шлях і військову діяльність П.Болбочана – визначного українського воєначальника, полковника Армії УНР. Проаналізовано судові та слідчі справи полковника. Вміщено витяги зі спогадів сучасників.

63.3 (4 Укр) 6-8

С 60

Солдатенко В. Ф. Незламний: Життя і смерть Миколи Скрипника.– К.: Книга пам'яті України, 2002.– 352 с.

Ця книга про одну з найвизначніших особистостей українства ХХ століття, палкого патріота України, відданого борця інтернаціональної революції – Миколу Скрипника.

63.3 (4 Укр)

С 81

100 найвідоміших українців / М. Гнатюк, Л. Громовенко, О. Ломанова та ін.– М.: Вече; К.: Орфей, 2002.– 592 с.

Представлено сто портретів видатних представників українського народу, які присвятили себе боротьбі і розбудові української держави, створенню художніх шедеврів, унікальних літературних творів.

Толочко П. П. Ярослав Мудрий.– К.: Альтернативи, 2002.– 272 с.– (Особистість і доба).

Змальовано життєвий шлях та діяльність одного з найвищих державних діячів Київської Русі князя Ярослава Мудрого, зокрема – перші роки його князювання.

63.3 (4 Укр) я 2

У – 45

Українки в історії / За заг. ред. В. Борисенко.– К.: Либідь, 2004.– 328 с.

На підставі великого архівного матеріалу та маловідомих літературних джерел змальовано портрети видатних жінок України від часів Київської Русі до сьогодення. Вміщено розповіді про славетних українок – жінок-патріоток із знатних родин, меценаток, вчених, літераторок, громадських та політичних діячок, учасниць боротьби за незалежність України та збереження національної ідентичності.

63.3 (4 Укр)

Х 82

Хорунжий Ю. Шляхетні українки: Есеї-парсуни.– К.: Вид. ім. О. Теліги, 2004.– 208 с.

Книга висвітлює драматичні, в більшості випадків трагічні, долі українських жінок-патріоток: О. Пчілки, Л. Старицької-Черняхівської, М. Старицької, О. Стешенко, В. Черняхівської, І. Стешенко, К. Грушевської, В. О'Коннор-Вілінської, Н. Суровцової.

Щокін Г. В. Видатні постаті України: Біографічний довідник / Г. В. Щокін, М. Ф. Головатий, В. А. Гайченко.– К.: Міжрег. акад. упр. персоналом, 2004.– 872 с.

Висвітлено життєвий і творчий шлях понад двохсот видатних історичних постатей України від часів Київської Русі до сьогодення, які своїми здобутками сприяли науковому, соціальному та політичному розвитку України, зокрема, В. Б. Антоновича, М. Ф. Берлінського, В. І. Вернадського, П. А. Грабовського, М. С. Гру-

шевського, І. С. Мазепи, П. М. Нестерова, М. О. Стельмаха, Б. М. Хмельницького, В. В. Щербицького, І. Федорова.

Бойко Н. Сергій Єфремов – представник української політичної еліти початку ХХ століття (нарис політичної біографії) // Людина і політика.– 2001.– № 3.– С. 144-151.

Болабольченко А. Петро Стебницький // Київ. старовина.– 2005.– № 3.– С. 144-159.

Висвітлено життєвий шлях державного та громадського діяча, публіциста П.Стебницького, його роль у виданні та популяризації української книги. Зазначено, що публіцистичні виступи П.Стебницького були суттєвим внеском у боротьбу свідомого громадянства за захист прав і свобод української нації. Наведено спогади сучасників літератора.

Верстюк В. Ф. Симон Петлюра: політичний портрет: До 125-річчя від дня народження // Український історичний журнал.– 2004.– № 3.– С. 112-126.

Простежено політичну біографію визначного українського державного діяча, голови Директорії Української Народної Республіки, головного отамана армії УНР С.Петлюри.

Вохмянін В. Постаць із забуття: генерал Петро Вовкобой // Київ. старовина.– 2003.– № 2.– С. 133-137.

Описано життя генерала П.Вовкобая, який брав участь у війні з Японією, Першій світовій війні, Лютневій революції, та був нагороджений почесними відзнаками за мужність і героїзм.

Гай-Нижник П. Ігор Кістяковський - “злий геній і дух” Гетьмана Скоропадського // Київ. старовина.– 2005.– № 1.– С.161-172.

Розглянуто сторінки життя та громадської діяльності І. Кістяківського - відомого адвоката, державного секретаря та міністра внутрішніх справ Гетьманату.

Головченко В. У боротьбі за вільну Україну (політичний портрет Дмитра Антоновича) // Київ. старовина.– 2002.– № 3.– С.142-151.

Статтю присвячено Д. Антоновичу - відомому громадсько-політичному та культурному діячу, засновнику та теоретику першої на теренах України Революційної Української Партії (РУП). Досліджено його роль у створенні та розбудові УНР.

Кабанець Є. Про день народження Петра Могили // Київ. старовина.– 2001.– № 5.– С. 147-150.

Проаналізовано політичну, церковну та культурну діяльність видатного києво-галицького митрополита та печерського архімандрита П. Могили.

Кошель О. Архієпископ, історик Митрофан Сіماشкевич // Іст. календар.– К.: Планета, 2005.– Вип. 11.– С. 117-119.

Публікацію присвячено Митрофану Васильовичу Сіماشкевичу – відомому українському церковному та культурно-освітньому діячу, одному з фундаторів наукового поділлєзнавства.

Огієнко І. Княгиня Янка – засновниця першої дівочої школи художніх ремесел у Києві // Нар. творчість та етнографія.– 2003.– № 1-2.– С. 63-70.

Висвітлено сторінки життя та культурно-освітньої діяльності княжни Анни (Янки) – дочки великого князя Всеволода Ярославича, яка заснувала в Києві жіночий монастир з першою в Україні жіночою школою.

Розсоха Л. Лікар-краєзнавець О. Ксьонзенко // Київ. старовина.– 2002.– № 5.– С. 148-149.

Наведено відомості про Олександра Ксьонзенка – миргородського лікаря, громадського діяча, краєзнавця кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Світленко С. Народолубець Олександр Стронін // Київ. старовина.– 2002.– № 6.– С. 143-155.

Висвітлено сторінки життя та діяльності О. І. Строніна – педагога, публіциста, дослідника, активного учасника українського національного руху. Визначено його внесок у розвиток демократичного руху Наддніпрянської України та Росії другої половини ХІХ ст.

Розділ 6. НАРИСИ З ІСТОРІЇ КИЄВА

Визначні пам'ятки Києва: Енциклопедичний довідник / Г. Ю. Івакін, М. Б. Кальницький, Ю. В. Павленко, О. Ю. Храмов.— К.: Фенікс, 2005.— 494 с.

У книзі описано визначні пам'ятки Києва, зокрема, археологічні, архітектурні, історичні, мистецькі, містобудівні, ландшафтні. Розглянуто основні етапи розвитку міста з найдавніших часів до сьогодення.

63.3 (4 Укр-2К)

Г 15

Галайба В. Хроніка старого Києва.— К.: Б-ка українця, 2003.— 175 с.

Книга розповідає про історію міста Києва від найдавніших часів до сучасності. Автор пропонує читачеві здійснити мандрівку по вулицях давньої столиці України-Русі.

63.3 (4 Укр) 622. 78

Г 39

Героїчний Київ: Документальні розповіді / Упоряд. В. І. Денисенко.— К.: Україна, 2003.— 335 с.

Книгу присвячено героям-визволителям столиці України від фашистських загарбників. З рядків достовірних розповідей постає грандіозний масштаб битви на Дніпрі за славний Київ у 1941-1943 роках.

Золоті ворота в Києві / Пер. з рос. С. О. Висоцького.— К.: Техніка, 2000.— 160 с.— (Нац. святині України).

Описано видатну архітектурно-історичну пам'ятку оборонного будівництва Київської Русі — Золотих воріт у Києві, які слугували понад 700 років головним в'їздом у місто.

Іванцов І. О. Стародавній Київ.— К.: Фенікс, 2003.— 367 с.

Висвітлено історію Києва від найдавніших часів до першої половини XIII ст. Охарактеризовано політичну діяльність князів Володимира (980 — 1015 рр.) та Ярослава (1019 — 1054 рр.). Описано економічний розвиток міста в XI — XIII ст.

Івашко Ю. В. Будинки Києва з елементами готики (дослідження історії та архітектури).– К.: Гопак, 2004.– 144 с.

Розглянуто історію будівництва та архітектури житлових будинків з елементами готики, побудованих в Києві в другій половині XIX – на початку XX ст.

63.3 (4 Укр- 2К) я 721

К 17

Кальницький М. Б. Нариси з історії Києва: Навч. посіб. для серед. загальноосвіт. навч. закл. / М. Б. Кальницький, Д. В. Малаков, О. В. Юркова; За ред. Т. М. Кіщук, С. В. Кульчинського.– К.: Генеза, 2002.– 384 с.

У посібнику подано нариси з історії Києва від найдавніших часів до сьогодення, присвячені вулицям і площам міста.

Киркевич В. Г. Володимирський собор у Києві.– К.: Техніка, 2004.– 208 с.– (Нац. святині України).

Висвітлено історію спорудження Володимирського собору в м. Київ.

Кілессо С. К. Києво-Печерська лавра.– К.: Техніка, 2003.– 199 с. – (Нац. святині України).

Описано історію Києво-Печерської лаври. Розглянуто архітектурний ансамбль Ближніх та Дальніх печер, а також Верхньої лаври. Описано пам'ятки мистецтва Києво-Печерської лаври.

63.3 (4 Укр – 2К) я 2

М 15

Макаров А. Н. Малая энциклопедия киевской старины.– К.: Довіра, 2002.– 558 с.

Енциклопедія містить інформацію про стародавні київські святині, звичаї і обряди, урочистості та свята. Описано парки, бульвари і сквери давнього Києва.

63.3 (4 Укр – 2К) 622.78

М 18

Малаков Д. Оті два роки...у Києві при німцях.– К.: Амадей, 2002.–317 с.

Національний заповідник “Софія Київська”: Книга-альбом / Ред.: Ж. Арустам’ян; Л. Виноградська; О. Дивавіна та ін.– К.: Мистецтво, 2004.– 432 с.

Попельницька О. Історична топографія київського Подолу XVII – початку XIX століття.– К.: Стилос, 2003.– 301 с.

Силин О. О. Фортеці Києва VI – XIX століть – К.: МП Леся, 2003.– 144 с.

Розглянуто історію фортифікаційних споруд Києва VI - XIX ст., які впродовж багатьох віків відігравали важливу роль у військово-стратегічній системі України.

Голованов О. Лисогірський форт. Невивчена сторінка військового минулого Києва // Київ. старовина.– 2002.– № 5.– С. 16 – 27.

Наведено відомості про використання Лисогірського форту за радянських часів, розкрито його роль у подальшому житті Києва.

Заєць О. Найдавніша школа Києва або витoki початкової освіти в місті // Київ. старовина.– 2004.– № 4.– С. 55 – 61.

Висвітлено історію київської початкової освіти з 1809 р.

Івашко Ю. Доля зруйнованого будинку: З історії київ. будинків // Київ. старовина.– 2005.– № 2.– С. 173 – 175.

Висвітлено історію будинку № 14 - б на вулиці Паньківській – однієї з найцікавіших київських малоповерхових споруд кінця XIX ст. Наведено стислі відомості про архітектора та власників будинку.

Івашко Ю. З історії київських будинків. Неоготика Гоголівської вулиці // Київ. старовина.– 2004.– № 6.– С. 172 – 175.

Розповідається про спорудження таємничого “Будинку з котями” на вулиці Гоголівській, 23. Наведено стислі відомості про його творця - архітектора В.Безсмертного.

Климовский О. Київська фортеця у першій половині XIX ст. // Київ. старовина.– 2005.– № 1.– С. 80 – 108.

Розглянуто історію заснування Петром I Києво-Печерської фортеці та її значення в обороні Києва. Наведено відомості про розробку проектів нових укріплень, про заходи з посилення обороноздатності Києва протягом 1810 – 1812 рр., 1816 – 1818 рр., 1828 – 1829 рр.

Козак О. Загибель середньовічного Києва (приклад біоархеологічної реконструкції) // Київ. старовина.– 2002.– № 1.– С. 128 – 133.

З'ясовано обставини загибелі людей у 1240 р. на території “града Володимира” під час татаро-монгольської навали та оборони Києва.

Писаренко Ю. Першопочатки Києва: наукові уявлення та народна традиція // Київ. старовина.– 2002.– № 1.– С. 24-36.

На підставі узагальнення історичних даних викладено гіпотези про обставини виникнення Києва та його назву.

Попельницька О. Головна міська площа київського Подолу у XVIII ст. // Київ. старовина.– 2004.– № 1.– С. 43-47.

Наведено історичні відомості про головну площу середньовічного київського Подолу, яка була на той час міським адміністративним, економічним і культовим центром.

Попельницька О. Невідома сторінка історичної топографії Києва – Нова Пасіка // Київ. старовина.– 2003.– № 6.– С. 72-77.

Висвітлено сторінки історії невеликого хутора Нова Пасіка, заснованого на початку XIX ст. Києво-Печерською Лаврою на південній околиці Голосіївського лісопарку.

Сегеда Р. Документ з історії Києва останньої третини XVI століття // Київ. старовина.– 2004.– № 4.– С. 97-100.

Толочко Л. Історія Контрактового ярмарку і Контрактового будинку в м.Києві на Подолі // Київ. старовина.– 2002.– № 1.– С. 134 – 147.

Толочко Л. Історія спорудження панорами “Голгофа” у Києві на Володимирській горі // Київ. старовина.– 2004.– № 4.– С. 50 – 54.

Толочко Л. Історія спорудження фонтана “Самсон і Лев” у Києві на Подолі // Київ. старовина.– 2003.– № 1.– С. 12 – 31.

Толочко Л. Коротка історія парку Володимирської гірки // Київ. старовина.– 2003.– № 3.– С. 44 – 53.

Толочко Л. Нові факти в історії спорудження пам’ятника Святому Рівноапостольному князю Володимирі в Києві // Київ. старовина.– 2003.– № 6.– С. 57 – 71.

Розділ 7. ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

63.3 (4 Укр)

А 47

Алексєєв Ю. М. Історія України: Навч. посіб. для абітурієнтів та студ. вищ. закл. освіти / Ю.М. Алексєєв, А.Г. Вертегел, В.М. Даниленко.– К.: Каравела, 2004.– 255 с.– (Вища освіта в Україні).

Розглянуто основні етапи історії України від найдавніших часів до сьогодення. Описано участь України в національній визвольній війні XVIII ст.

Андрощук О. Ф. Україна: хроніка ХХ століття. Роки 1991 – 1995: Довідкове видання / О. Ф. Андрощук, О. Г. Бажан, Г.Б. Басара; Ред. В.А. Смолій; Ін-т історії України НАН України.– К., 2005.– 451 с.

Висвітлено події суспільно-політичного, економічного, релігійного та культурного життя українського суспільства.

63.3 (О) я 2

Б 17

Базильчук Г.К. Словник-довідник з історії.– К.: Міжрегіон. акад. упр. персоналом, 2005.– 368 с.

63.3 (4 Укр)

Г 93

Губарев В. К. Історія України: Довідник школяра і студента.– Д.: БАО, 2004.– 624 с.

У довіднику згруповано необхідну інформацію з курсу “Історія України”. Матеріал розміщено у хронологічному порядку.

Губарев В. К. Сучасний гуманітарний довідник школяра і студента / В. К. Губарев, З. В. Трофімова.– Д.: БАО, 2006.– 1248 с.

У довіднику можна знайти інформацію з суспільних та економічних дисциплін. Зокрема, розділ “Історія України” містить довідкові дані й додаткові відомості з національної історії від давнини до сучасності.

Довідник з історії України (А - Я): Посіб. для серед. загальноосвіт. навч. закл. / Ред.: І. З. Підкова, Р. М. Шуста.– 2-е вид., доопрац. і доповн.– К.: Генеза, 2002.– 1135 с.

Визначено основні історичні терміни і поняття, подано інформацію про найважливіші події української історії, біографії українських і зарубіжних державних, політичних, громадських і військових діячів.

63.3 (4 Укр) я 2

Г – 43

Ілюстрована енциклопедія історії України в трьох томах. Т.1. Від найдавнішого часу до кінця 18 ст. / Авт. тексту О. Кучерук; Іл. та худож. оформ. Л. Голембовського, С. Білостоцького.– Вид. перероб., допов.– К.: Спалах, 2004.– 216 с.

63.3 (4 Укр) я 73

Г – 90

Історія України: Навчально-методичний посібник / М. М. Столбуненко, В. М. Красовський, Т. В. Житкова та ін.– О.: Астропринт, 2003.– 624 с.

У виданні описано основні етапи української історії, починаючи від найдавніших часів до сьогодення. Розглянуто питання формування української державності, участь України в Національно- визвольній війні XVII ст., а також міжнародне і внутрішнє

становище країні на початку 1920-х рр., у роки Другої світової війни та в перше повоєнне десятиріччя.

63.3 (4 Укр0 я 73

I – 90

Історія України: Навч. посіб. для дистанц. навчання / В. Б. Павленко, С. І. Лісова, А. А. Лукашенко та ін.– К.: Україна, 2004.– 263 с.

Теоретичний матеріал у посібнику, подане за модульним принципом організації навчального процесу. Учні допоможуть також тестові завдання для самостійного вивчення курсу, тлумачний словник, опорний конспект та список основної і додадкової літератури.

63.3 (4 Укр) я 2

I – 90

Історія України: Енциклопедія / Авт.-упоряд. А. Г. Чередниченко; худож.-ілюстр. Г. В. Беззубова; худож.-оформ. І. В. Осипов.– Х.: Фоліо, 2004.– 319 с.

Історія України. Всесвітня історія XX ст.: Посіб. для вступ. до вищ. закл. освіти.– 2-ге вид., допов.– К.: Вид. Паливода А. В., 2001.– 296 с.

Представлено навчальний матеріал з історії України від стародавніх часів до сьогодення та з всесвітньої історії XX століття. Наведено хронологічні дані про основні події вітчизняної та всесвітньої історії.

Мицик Ю. А. Історія України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст.: Посіб. для вступників до вищ. навч. закл. / Ю. А. Мицик, В. С. Власов.– К.: КМ Академія, 2001.– Ч.1.– 208 с.– (Праці викладачів НаУКМА).

Посібник містить стислий виклад матеріалу з вітчизняної історії від найдавніших часів до кінця XVIII ст.

63.3 (4 Укр) я 721

М 70

Мицик Ю. А. Історія України: Навч. посіб. для старшокласників / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов.— К.: Києво-Могилян. акад., 2005.— 576 с.

Посібник містить стислий виклад матеріалу з історії України від найдавніших часів до сьогодення.

63.3 (4 Укр) я 729

М 70

Мицик Ю. А. Історія України: З 1914 р. до наших днів: Посіб. для вступників до вищ. навч. закл. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан. — К.: КМ Академія, 2003.— Ч. 3.— 230 с.

Посібник містить стислий виклад вітчизняної історії з 1914 р. до сьогодення.

63.3 (4 Укр) я 2

Н 73

Новий довідник: Історія України.— К.: Казка, 2005.— 736 с.

63.3 (4 Укр) я 73

Р 49

Рибак І. В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навчальний посібник-коментар / І. В. Рибак, А. Ю. Матвеев.— 2-ге вид, допов.— Хмельниц.: Евріка, 2004.— 200 с.

63.5 (4 Укр) я 73

У – 45

Українське народознавство: Навчальний посібник / За ред. С. П. Павлюка; Передм. М. Г. Жулинського.— 3-тє вид., випр.— К.: Знання, 2006.— 568 с.

Посібник містить відомості про формування й розвиток української нації, етнічну територію та етнографічне районування, багатовіковий досвід і традиції духовної та матеріальної культури українського народу.

63.3 (4 Укр) я 729

Ч – 15

Чайковський А. С. Історія України: Посіб. для старшокласників та абітурієнтів / А. С. Чайковський, В. Ф. Шевченко.– К.: А.С.К., 2003.– 304 с.

Посібник містить опис найостанніших подій внутрішнього та зовнішньополітичного життя України.

63.3 (4 Укр) я 729

Ш 12

Шабала Я. М. Історія України: Для випускників шк. та абітурієнтів: Навчальний посібник.– К.: Кондор, 2005.– 268 с.

Пропонований посібник – короткий виклад історії України від найдавніших часів до початку ХХІ ст.

Розділ 8. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ В ІНТЕРНЕТІ

<http://travel.kyiv.org/map>

На сторінці представлено електронну карту України, яка дозволяє детально розглянути будь-яку область Держави.

Мова сайту: англійська.

<http://www.uahistory.cjb.net/>

Представлено електронні версії книг відомих істориків: М. Грушевського, Н. Полонської-Василенко, О. Субтельного та ін.

Мова сайту: українська.

<http://www.ukrnationalfront.netfirms.com/prav-hetman.htm>

Портал Всеукраїнської націонал-патріотичної організації “Український народний фронт”, на якому представлено біографії відомих українських гетьманів. Дана сторінка допоможе систематизувати знання з історії української гетьманщини.

Мова сайту українська.

<http://exlibris.org.ua/apanowicz/>

На сторінці представлено електронну версію книги відомої дослідниці українського козацтва Олени Апанович “Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі”.

Мова сайту українська.

<http://www.uh.ms.km.ua/>

Портал “Українська геральдика”, на якому представлено розробки в галузі дослідження українських гербів. Окремо розглядаються сучасні українські герби.

Мови сайту: українська, англійська.

<http://users.i.com.ua/~luzan/history/>

“Невідома Україна”.

Сторінку присвячено маловідомим дослідникам української історії, представлено їхні роботи.

Мова сайту українська.

<http://www.uaa.iatp.org.ua/>

На порталі Першої української академії архітектури представлено текстовий та ілюстративний матеріал з історії архітектури України доби тоталітаризму.

Мова сайту українська.

<http://litopys.org.ua/>

“Ізборник” – Історія України IX-XVIII ст.

На сайті представлено проект електронної бібліотеки давньої української літератури. Бібліотека є добіркою електронних книг і текстів, об’єднаних єдиною тематикою .

Мова сайту українська.

<http://www.lavra.kiev.ua>

Сторінка Свято-Успенської Києво-Печерської лаври інформує про історію лаври, паломництво, розклад богослужінь. Представлено фотоальбом.

Мови сайту: українська, російська, англійська.

<http://www.trypillia.com/>

Сторінку присвячено трипільській культурі.

Мова сайту англійська.

<http://dvir.la4.net/ukr/index.html>

“Круглий двір”.

Сайт присвячено пам’ятці архітектури України – Круглому двору, що знаходиться поблизу м. Тростянець. Представлено історію пам’ятки, архівні фото тощо.

Мови сайту: українська, російська, англійська.

<http://www.cossackdom.com/>

Портал присвячено українському козацтву. Вміщено розділи:

- історія козацького війська;
- бібліотека електронних та бібліографічних видань;
- карти;
- ілюстрації;
- геральдика.

Мови сайту: українська, російська, англійська.

<http://www.sobor.odessa.ua/>

На сайті представлено історію відновлення та будівництва Одеського кафедрального Спасо-Преображенського собору.

Мова сайту російська.

<http://www.uarmy.com.ua/>

Портал української армії.

Представлено історію українського війська у подіях, фактах, коментарях.

Мова сайту українська.

<http://www.castles.com.ua/?index>

“Замки та храми України”.

На сайті представлено історію, архітектуру замків та храмів України.

Мова сайту українська.

<http://www.zamokpalanok.mk.uz.ua/>

“Замок Паланок”.

На сайті представлено історію замку Паланок, опис його архітектури та фотоальбом.

Мова сайту українська.

<http://history.franko.lviv.ua/>

“Нариси історії України”.

На сайті представлено електронні версії книг: “Нариси історії України з найдавніших часів до кінця XVII століття” (автор Н. Яковенко), “Нариси історії України. Формування української нації XIX – XX століть” (автор Я. Грицак) та “Довідник з історії України” (Ч. 1, 2, 3).

Мова сайту українська.

ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ ТА СІЛ НА СТОРІНКАХ ІНТЕРНЕТУ

<http://www.ternopil.ua/pics/old/>

“Старі фотографії Тернополя”.

Мова сайту українська.

<http://www.sevastopol.org/PHOTO/photo1.htm>

“Севастополь у XVII – XIX ст.”

Колекція фотографій.

Мова сайту українська.

<http://www.kaplya.ic.km.ua/old-1.html>

“Каменець-Подільський до революції 1917 р.”

Колекція фотографій м. Кам’янець-Подільський.

Мова сайту українська.

<http://www.kr-admin.gov.ua/cgi-bin/main.cgi?history>,

“Історія Кіровоградщини”.

Історична довідка про Кіровоградську область.

Мова сайту українська.

http://www.lugansk.ua/history/lugansk_history.htm

“Історія Луганська”.

Мова сайту українська.

<http://harrier.elcom.ivano-frankivsk.ua/if/grab/b1/>

“Нариси історії Прикарпаття”.

Мова сайту українська.

<http://miasto.lwow.prv.pl/>

“Львів”.

Історія, культура Львова.

Мова сайту українська.

<http://www.cherkassy.net/?pid=history>

“Історія Черкас”.

Короткий нарис історії міста.

Мова сайту українська.

<http://www.gls.cn.ua/cher/>

“Історія Чернігова”.

Нариси історії міста.

Мова сайту українська.

<http://www.bucoda.cv.ua/Hotyn1000/hotyn1000.html>

“Місту Хотин – 1000 років”.

Нарис історії міста.

Мова сайту українська.

<http://ws.net.ua/berdichev/about.htm>

“Історія міста Бердичів”.

Мова сайту українська.

http://www.city.zt.ua/history_info.html

“Історія міста Житомир”.

Мова сайту українська.

<http://www.library.vinnitsa.com/podolia/podolia.htm>

“Поділля Інкогніта”.

Сторінки, присвячені історії Поділля.
Мова сайту українська.

<http://www.ins.dn.ua/slavyansk/inform/histor.htm>
“Історія міста Слов’янськ”.
Мова сайту українська.

<http://www.makeevka.hut.ru/history.htm>
“Історія міста Макіївка”.
Мова сайту українська.

<http://www.sinet.com.ua/>
“Історія міста Дружківка”.
Мова сайту українська.

<http://www.city.kherson.ua/?action=4001&file=history.html>
“Історія міста Херсон”.
Мова сайту українська.

<http://www.mycastles.narod.ru/b.html>
“Історія міста Берегово”.
Мова сайту українська.

<http://www.sarny.narod.ru/histeria.html>
“Історія міста Сарни”.
Мова сайту українська.

<http://kremenchug.welcome.to/>
“Історія міста Кременчук”.
Мова сайту українська.

<http://www.vinnitsa.com/hmel/history.htm>
“Історія міста Хмільник”.
Мова сайту українська.

<http://www.dndz.dp.ua/town/index.shtml?history1>
“Історія міста Дніпродзержинськ”.
Мова сайту українська.

<http://www.dnipropetrovsk.iatp.org.ua/html/davn1.htm>

“Історія Дніпропетрівщини”.

Мова сайту українська.

<http://townnovomoskovsk.pochta.org/museum.html>

“Історія міста Новомосковськ”.

Сторінка Новомосковського історико-краєзнавчого музею.

Мова сайту українська.

<http://www.pavlonews.dp.ua/news/wmview.php?ArtID=17>

“Історія міста Павлоград”.

Мова сайту українська.

<http://www.zphome.narod.ru/history.html>

“Історія міста Запоріжжя”.

Мова сайту українська.

<http://www.boryspil.net/history.html>

“Історія міста Бориспіль”

Мова сайту українська.

http://www.lutsk.ua/lutsk_ua/misto/istor/istor.html

“Історія міста Луцьк”.

Мова сайту українська.

СЛОВНИК ІСТОРИЧНИХ ТЕРМІНІВ

БЛАГО – поняття, яким позначають все, що має для людини позитивне значення. Залежно від здатності речей і явищ задовольняти різні потреби людини розрізняють блага матеріальні (засоби виробництва, їжа, одяг) і духовні (свобода, істина, краса, добро та ін.).

БУТТЯ – філософська категорія, що позначає: 1) все, що реально існує; 2) те, що існує як істинне, на відміну від видимого; 3) реальність, яка існує об'єктивно, поза і незалежно від свідомості людини; 4) загальний спосіб існування людини.

ГУМАНІЗМ – у широкому значенні – історично змінна система поглядів, яка визначає цінність людини як особистості, її право на свободу, щастя тощо.

ДЕМАГОГІЯ – засіб впливу на маси шляхом введення в оману нездійсненними обіцянками, популярними гаслами, навмисним викривленням фактів.

ДЕМОКРАТІЯ – форма державного устрою, що характеризується наявністю представницьких установ і участю народу в управлінні державою.

ЕГОЇЗМ – морально-етичний принцип, який означає таку поведінку людини, коли вона, прагнучи до задоволення лише власних інтересів, нехтує інтересами суспільства й інших людей.

ЕПОХА – якісно своєрідний і відносно тривалий період історії, що виділяється на основі певних об'єктивних ознак.

ІДЕОЛОГІЯ – система політичних, економічних, правових, моральних, естетичних філософських і релігійних поглядів, що виражають інтереси певних класів або соціальних груп.

ІДЕЯ – форма духовно-пізнавального відображення певних закономірних зв'язків та відношень зовнішнього світу, спрямована на його перетворення.

ЛЕГІТИМІЗАЦІЯ – узаконювання; визнання законним.

ЛІБЕРАЛІЗМ – політична та ідеологічна течія, що об'єднує прихильників парламентського ладу, демократичних свобод і вільного підприємництва.

ЛІТОПИСИ – категорія розповідних джерел, характерною особливістю яких є виклад історичних подій у хронологічній послідовності за роками.

МАНІФЕСТ – особливий акт вищого органу державної влади або глави держави у формі урочистого письмового звернення до населення з приводу винятково важливої події в суспільно-політичному та соціально-економічному житті країни, вікопомної дати.

МЕНТАЛЬНІСТЬ – загальне поняття для позначення глибинного рівня людського мислення, що не обмежується сферою свідомого і сягає в несвідоме.

МІЛІТАРИЗМ – політика нарощування озброєнь і зміцнення військової могутності країн для підготовки і здійснення загарбницької чи оборонної війни; втручання у справи інших країн чи придушення опору внутрішніх опозиційних сил.

НАРОДНИЦТВО – ідеологія та політичний рух частини інтелегенції в Російській імперії II половини XIX ст., яка виражала інтереси селянства, виступала проти залишків кріпосництва і капіталістичного розвитку країни, за повалення самодержавства революційним шляхом.

НАРОДНІСТЬ – мовна, територіальна, економічна й культурна спільність людей, що історично склалася і передуює нації.

НАСИЛЬСТВО В ІСТОРІЇ – застосування будь-якою соціальною спільнотою, інституцією різних, зокрема збройних, форм примусу щодо інших спільнот і окремих людей з метою досягнення або збереження свого панівного становища, тих або інших прав і привілеїв.

НАЦІОНАЛІЗМ – радикальний політичний напрям; ідеологія, психологія, соціальна практика, світогляд, відповідно до яких нація вважається головним і вирішальним чинником історії, її інтересам підпорядковані всі елементи суспільного життя.

НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ – будь-який суспільно-політичний рух, учасниками якого є представники певної етнічної спільноти, що ставить за мету визволення своєї країни від чужоземного панування.

ПЛЮРАЛІЗМ – філософська концепція, за якою існує кілька або безліч незалежних субстанціональних первоначал або видів буття.

ПРАГМАТИЗМ – вчення в західній філософії, за яким цінність понять і суджень про об'єкти, їхні властивості тощо визна-

часться практичними наслідками для людини дій, що базуються на цих знаннях.

УТИЛІТАРИЗМ – етична доктрина, яку характеризують три основні положення: 1) дію вважають правильною або неправильною на підставі наслідків, до яких вона призводить; 2) благо або зло наслідків вимірюється щастям або нещастям, до яких приводить дія; 3) для індивіда його особистий інтерес є важливим так само, як і інтерес до людей. Тому завжди правильними будуть дії, що ведуть до найбільшого щастя найбільшій кількості людей.

Додаток 2

НАШОГО ЦВІТУ ПО ВСЬОМУ СВІТУ (КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ)

Де тільки немає сьогодні наших земляків та їхніх численних нащадків. Історичні крутозлами розсіяли їх по всьому світу. Українці є громадянами кількох десятків країн на різних континентах: у Південній і Північній Америці (тут мешкає понад 75 відсотків від загальної кількості українців далекого зарубіжжя), в Австралії, Європі, Азії, Африці. В умовах багатоетнічного оточення вони зберігають у своєму середовищі українську мову, народні звичаї, культурні, мистецькі, побутові традиції та свою національну самобутність.

Канада. Масове переселення українців до Канади почалося наприкінці XIX ст. Історично українська етнічна група – одна з найбільших етнічних меншин. За даними перепису 1981 р., 529615 осіб оголосили своїм єдиним походженням українське, 225365 осіб назвали себе українцями за національною приналежністю одного з батьків. Отже, разом 754980 осіб. Обидві ці групи становили 31 відсоток усього канадського населення, що поставило українців на п'яте місце. Кількісно їх переважають лише британці (англійці, шотландці, валлійці, ірландці разом узяті), французи, німці та італійці.

Українців можна бачити на високих посадах у сферах бізнесу, юриспруденції, масової інформації та інших галузях. Останніми роками деякі українці удостоїлися найпрестижніших призначень, серед них Роман Гнатишин, який певний час був генерал-губернатором Канади.

США. Відкриття Нового Світу відразу ж породило в європейців потяг до американського континенту. Є достовірні факти, що українські поселенці були у складі Північної армії під час громадянської війни. В історію США увійшов генерал Василь Турчин, який командував однією з бригад, за свою відвагу і мужність дістав прізвисько “Грізний козак”.

Лише у Сполучених Штатах Америки українська етнічна група, за неофіційними даними – публікаціями американських учених, – налічує близько двох мільйонів чоловік. Це становить майже один відсоток населення країни. Українці за численністю посідають 21-ше місце серед усіх етнічних груп цієї багатонаціональної держави.

Аргентина. Перші українці ступили на цю землю у 1890 р. Різні джерела дають неоднакові відомості щодо кількості аргентинців українського походження. Місцеві ж українці вважають, що їх 250 тис. Деякі дослідники-демографи небезпідставно вважають цю цифру заниженою.

Бразилія. У цій країні українці належать до найстаріших етнічних груп. Найімовірніше, кількість українців у Бразилії сягає 250-400 тис. Лише 7-8 відсотків з них народилися в Україні, решта – уродженці Бразилії. 85 відсотків української етнічної групи зосереджено у сільській місцевості – у так званих колоніях. Решта ж є мешканцями міст.

Австрія. У 1683 р. українські козаки на чолі з полковником Семеном Палієм взяли активну участь у визволенні Відня від турецької облоги. Один з них – Юрій Кульчицький з села Кульчиці Шляхетські біля Самбора – став австрійським національним героєм. На одній з вулиць Відня, що носить його ім'я, стоїть бронзовий пам'ятник відважному козакові.

Нині в Австрії мешкає понад 5 тисяч громадян українського походження. Історія їхнього поселення в цій країні сягає XVII—XVIII ст.

Велика Британія. Початок історії українців у Великій Британії поклала група селян з Львівщини, яка у 1893 р. по дорозі до далекої Північної Америки зупинилася у Манчестері і відтак залишилася на Британських островах.

Кількість громадян українського походження у Великій Британії перевищує 30 тисяч. Більшість українського населення не

має британського підданства і не користується виборчим правом. Попри цей важливий політичний фактор, життєвий рівень українців такий самий або навіть вищий від середнього з-поміж працюючих.

Франція. Першою відомою слов'янською жителькою Франції була донька Київського князя Ярослава Мудрого Анна Ярославна, яка у 1051 р. взяла шлюб із французьким королем Генріхом.

За неофіційною статистикою, нині у Франції проживає майже 40 тисяч громадян українського походження. Переважну більшість з них становлять представники молодших поколінь – нащадки трудових і політичних емігрантів, переміщених осіб. Значний відсоток – це діти від змішаних шлюбів українців з представниками інших національностей.

Ізраїль. Від давніх часів у Палестині жили монахи з України. У храмах Ізраїлю є й досі українські пам'ятки – малюнки, копії ікон, написи українською мовою. У 60-90-х роках двадцятого століття до Ізраїлю емігрували тисячі жителів з України. Статистика щодо громадян українського походження у цій країні не ведеться.

Найчисленніша діаспора у **Російській Федерації** – понад 5 млн. чоловік. Значна кількість українців живе також у **Казахстані** (900 тис), **Молдові** (600 тис), **Білорусі** (300 тис).

За офіційними даними, поза межами України нині проживає понад 12 млн. українців.

ЗМІСТ

Від укладача.....	
Розділ 1. Історія України від давнини до сучасності.....	
Розділ 2. З історії українського козацтва.....	
Гетьмани України.....	
Розділ 3. Нова та Новітня історія України.....	
Голодомор – геноцид проти українського народу.....	
Україна у Другій світовій війні.....	
Розділ 4. Відомі українські історики.....	
Розділ 5. Видатні постаті в історії України.....	
Розділ 6. Нариси з історії Києва.....	
Розділ 7. Довідкова література з історії України.....	
Розділ 8. Історія України в Інтернеті.....	
Історія українських міст та сіл на сторінках Інтернету	
Додаток 1. Словник історичних термінів	
Додаток 2. Нашого цвіту по всьому світу (коротка історія української діаспори).....	

Науково-виробниче видання

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ НА ПЕРЕХРЕСТІ ЕПОХ
Рекомендаційний бібліографічний покажчик

Укладач Круть Юлія Володимирівна

Комп'ютерна верстка О.О. Сьомка

Підписано до друку 17.04.2007. Зам. №85. 64 стор. Тираж 60 пр.
Державна бібліотека України для юнацтва,
01057, м.Київ, просп. Перемоги, 60
<http://www.4uth.gov.ua>
E-mail: inform@4uth.gov.ua